ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 2.3.2021
COM(2021) 100 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

σχετικά με τις διαπραγματεύσεις για την πρόσβαση των επιχειρήσεων της Ένωσης στις αγορές των τρίτων χωρών στους τομείς που καλύπτονται από την οδηγία 2014/25/ΕΕ

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

σχετικά με τις διαπραγματεύσεις για την πρόσβαση των επιχειρήσεων της Ένωσης στις αγορές των τρίτων χωρών στους τομείς που καλύπτονται από την οδηγία 2014/25/ΕΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ 3
2. ΠΛΕΙΟΜΕΡΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΡΕΙΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ 4
   2.1. ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΟΥ ΠΟΕ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ (ΣΔΣ) 4
      2.1.1. Η αναθεωρημένη ΣΔΣ 4
      2.1.2. Επισκόπηση της τρέχουσας κάλυψης δυνάμει της αναθεωρημένης ΣΔΣ 5
      2.1.3. Προσχώρηση νέων μελών 5
   2.2. Γενική Συμφωνία του ΠΟΕ για τις Συναλλαγές στον Τομέα των Υπηρεσιών (GATS) 8
3. ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΤΗΣ ΕΕ ΜΕ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ 9
   3.1. Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος (ΕΟΧ) 9
   3.2. Διμερής συμφωνία με την Ελβετία 9
   3.3. Κεφάλαια σχετικά με τις συμβάσεις στις συμφωνίες σταθεροποίησης και σύνδεσης στο πλαίσιο της πολιτικής διεύρυνσης της ΕΕ 10
   3.4. Κεφάλαια σχετικά με τις συμβάσεις στις συμφωνίες στο πλαίσιο της πολιτικής γειτονίας 10
      3.4.1. Ουκρανία, Μολδαβία, Γεωργία 11
      3.4.2. Αρμενία 11
   3.5. Άλλες συμφωνίες της ΕΕ με δεσμεύσεις για τις δημόσιες συμβάσεις 11
      3.5.1. Κοινότητα των Άνδεων (Κολομβία, Περού, Ισημερινός) 11
      3.5.2. Καναδάς 12
      3.5.3. Κεντρική Αμερική 12
      3.5.4. Ιράκ 12
      3.5.5. Ιαπωνία 13
      3.5.6. Καζαχστάν 13
      3.5.7. Νότια Κορέα 13
      3.5.8. Σινγκαπούρη 14
      3.5.9. Βιετνάμ 14
      3.5.10. Ηνωμένο Βασίλειο 14

4. ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΥΠΟΓΡΑΦΕΙ ΑΚΟΜΗ 15
5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 15

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έκθεση παρουσιάζεται στο Συμβούλιο σύμφωνα με τα άρθρα 85[1] και 86[2] της οδηγίας 2014/25/ΕΕ (στο εξής: οδηγία για τις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας) σχετικά με τις συμβάσεις που συνάπτονται από φορείς που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών (στο εξής: τομείς των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας)[3]. Η προηγούμενη έκθεση εκδόθηκε από την Επιτροπή το 2009[4], βάσει παρόμοιων υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων δυνάμει της οδηγίας 2004/17/ΕΚ. Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει τις κυριότερες εξελίξεις από το 2009 σχετικά με την πρόσβαση των επιχειρήσεων της Ένωσης στις αγορές δημόσιων συμβάσεων τρίτων χωρών στους τομείς που καλύπτονται από την οδηγία για τις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας[5] και σχετικά με το άνοιγμα των συμβάσεων υπηρεσιών σε τρίτες χώρες.

Πιο συγκεκριμένα, στην παρούσα έκθεση καταγράφεται η πρόοδος ως προς το άνοιγμα της πρόσβασης των επιχειρήσεων της Ένωσης στις αγορές δημόσιων συμβάσεων τρίτων χωρών από την προσχώρηση νέων μελών στην πλειομερή Συμφωνία για τις Δημόσιες Συμβάσεις (ΣΔΣ) στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ)[6]. Επιπλέον, στην έκθεση παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα των διμερών ή περιφερειακών εμπορικών διαπραγματεύσεων όσον αφορά την πρόσβαση των επιχειρήσεων της Ένωσης στις αγορές δημόσιων συμβάσεων τρίτων χωρών στους τομείς των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας. Η Επιτροπή παρέχει ολοκληρωμένο απολογισμό της κατάστασης όσον αφορά την εφαρμογή των συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών (ΣΕΣ) στις ετήσιες εκθέσεις εφαρμογής τις οποίες καταρτίζει[7].

[1] Το άρθρο 85 παράγραφος 5 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ προβλέπει τα εξής: «Εως την 31η Δεκεμβρίου 2015 και στη συνέχεια κάθε χρόνο, η Επιτροπή διαβιβάζει ετήσια έκθεση στο Συμβούλιο σχετικά με τη σημειωθείσα πρόοδο στις πολυμερείς ή διμερείς διαπραγματεύσεις για την πρόσβαση των επιχειρήσεων της Ένωσης στις αγορές των τρίτων χωρών στους τομείς που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία, σχετικά με τα τυχόν αποτελέσματα αυτών των διαπραγματεύσεων και σχετικά με την πρακτική εφαρμογή όλων των συναφθεισών συμφωνιών».

[2] Το άρθρο 86 παράγραφος 2 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ προβλέπει τα εξής: «Η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Συμβούλιο μέχρι τις 18 Απριλίου 2019 και στη συνέχεια σε τακτά χρονικά διαστήματα, σχετικά με το άνοιγμα των συμβάσεων υπηρεσιών στις τρίτες χώρες καθώς και σχετικά με την πορεία των διαπραγματεύσεων με τις χώρες αυτές για το εν λόγω θέμα, ιδίως στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ)».

[3] Οδηγία 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ.

[4] COM(2009) 592 τελικό: Έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τις διαπραγματεύσεις για την πρόσβαση των επιχειρήσεων της Κοινότητας στις αγορές τρίτων χωρών στους τομείς που καλύπτονται από την οδηγία 2004/17/ΕΚ, COM(2009) 592 τελικό της 28.10.2009. Η έκθεση καταρτίστηκε σύμφωνα με τα άρθρα 58 και 59 της οδηγίας 2004/17/ΕΚ.

[5] Σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 2 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ: «Διαδικασία σύναψης σύμβασης ή σύμβαση κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας είναι η απόκτηση από έναν ή περισσότερους αναθέτοντες φορείς έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών, μέσω σύμβασης προμηθειών, έργων ή υπηρεσιών, από οικονομικούς φορείς που επιλέγονται από τους εν λόγω αναθέτοντες φορείς, εφόσον τα εν λόγω έργα, προμήθειες ή υπηρεσίες προορίζονται για την εκτέλεση μιας εκ των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στα άρθρα 8 έως 14».

[6] Σε αντίθεση με τις πολυμερείς εμπορικές συμφωνίες του ΠΟΕ που είναι δεσμευτικές για όλα τα μέλη του ΠΟΕ, η πλειομερής ΣΔΣ είναι δεσμευτική μόνο για τα μέλη του ΠΟΕ που την έχουν αποδεχθεί. Ως εκ τούτου, η ΣΔΣ δεν δημιουργεί ούτε υποχρεώσεις ούτε δικαιώματα για τα μέλη του ΠΟΕ που δεν την έχουν αποδεχθεί.

[7] Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για την υλοποίηση των Συμφωνιών Ελεύθερων Συναλλαγών 1 Ιανουαρίου 2016 - 31 Δεκεμβρίου 2016, COM(2017) 654 final· έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την εφαρμογή συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών 1 Ιανουαρίου 2017 - 31 Δεκεμβρίου 2017, COM(2018) 728 final· έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για την εφαρμογή των συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών 1 Ιανουαρίου 2018 - 31 Δεκεμβρίου 2018, COM(2019) 455 final· έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την εφαρμογή των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ 1η Ιανουαρίου 2019 - 31η Δεκεμβρίου 2019, COM(2020) 705 final.

Η οδηγία για τις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας εφαρμόζεται σε τρεις διαφορετικές κατηγορίες φορέων (αναθέτουσες αρχές, δημόσιες επιχειρήσεις και ιδιωτικές επιχειρήσεις με ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα). Ως εκ τούτου, οι ιδιωτικές επιχειρήσεις με ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα υπόκεινται επίσης στην οδηγία για τις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας. Ωστόσο, δεν είναι διαδεδομένη παγκοσμίως η έννοια σύμφωνα με την οποία οι ιδιωτικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στους τομείς των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας υπόκεινται επίσης στους κανόνες περί σύναψης συμβάσεων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην είναι πάντοτε διαπραγματεύσιμη με τρίτες χώρες η πρόσβαση στις αγορές για τις ιδιωτικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στους τομείς των υπηρεσιών κοινής ωφελείας, και η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναλάβει μόνο περιορισμένες διεθνείς δεσμεύσεις (ΣΔΣ ή ΣΕΣ) στον τομέα αυτόν.

2. ΠΛΕΙΟΜΕΡΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΡΕΙΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ

2.1. ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΟΥ ΠΟΕ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ (ΣΔΣ)

Η ΣΔΣ είναι μέχρι στιγμής η μόνη νομικά δεσμευτική συμφωνία για τις δημόσιες συμβάσεις στο πλαίσιο του ΠΟΕ. Είναι πλειομερής συνθήκη, την οποία διαχειρίζεται η επιτροπή για τις δημόσιες συμβάσεις (στο εξής: επιτροπή ΣΔΣ).

Επί του παρόντος 21 μέλη του ΠΟΕ είναι μέρη της ΣΔΣ, συμπεριλαμβανομένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της, που λογίζονται ως ένα μέρος. Η αναθεωρημένη ΣΔΣ υπογράφηκε στις 30 Μαρτίου 2012 και άρχισε να ισχύει στις 6 Απριλίου 2014[8]. Η αναθεωρημένη ΣΔΣ προβλέπει το περαιτέρω άνοιγμα των αγορών δημόσιων συμβάσεων των μερών της ΣΔΣ.

2.1.1. Η αναθεωρημένη ΣΔΣ

Τα μέρη της ΣΔΣ ολοκλήρωσαν την πλήρη αναθεώρηση τόσο του κειμένου της ΣΔΣ όσο και των δεσμεύσεων για την πρόσβαση στην αγορά που ισχύουν δυνάμει αυτής. Η αναθεωρημένη ΣΔΣ παρέχει υψηλότερο επίπεδο σαφήνειας και διαφάνειας και εγγυάται ισότιμη μεταχείριση, στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, σε προμηθευτές, προμήθειες και υπηρεσίες που προέρχονται από συμβαλλόμενα μέρη της ΣΔΣ.

Η αναθεωρημένη ΣΔΣ αποτελείται από δύο μέρη: α) ένα νομικό κείμενο με κανόνες σχετικούς με αρχές και διαδικασίες, τις οποίες οφείλουν να εφαρμόζουν οι αναθέτοντες φορείς των συμβαλλόμενων μερών της ΣΔΣ και β) τους πίνακες κάλυψης κάθε συμβαλλόμενου μέρους («παραρτήματα του προσαρτήματος Ι»). Οι πίνακες κάλυψης των μερών της ΣΔΣ διαιρούνται σε επτά παραρτήματα τα οποία καλύπτουν φορείς της κεντρικής κυβέρνησης, φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, άλλους φορείς[9], εμπορεύματα, υπηρεσίες, κατασκευαστικές υπηρεσίες και γενικές σημειώσεις. Τα παραρτήματα αυτά καθορίζουν τον βαθμό στον οποίο, στο πλαίσιο των συμβάσεων για την προμήθεια εμπορευμάτων και υπηρεσιών (συμπεριλαμβανομένων κατασκευαστικών υπηρεσιών) από τους

[8] Το άρθρο XXIV παράγραφος 9 της προηγούμενης έκδοσης της ΣΔΣ (ΣΔΣ του 1994, που υπογράφηκε στις 15 Απριλίου 1994 και άρχισε να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 1996), επέτρεπε στα μέρη να τροποποιούν τη συμφωνία λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, την πείρα που έχουν αποκομίσει από την εφαρμογή της. Στις 15 Δεκεμβρίου 2011 τα μέρη της ΣΔΣ του 1994 συνομολόγησαν πολιτική συμφωνία, σε υπουργικό επίπεδο, σχετικά με τα αποτελέσματα των αντίστοιχων διαπραγματεύσεων. Η εν λόγω πολιτική συμφωνία επιβεβαιώθηκε με την έκδοση απόφασης σχετικά με τα αποτελέσματα των διαπραγματεύσεων, από την επιτροπή ΣΔΣ, στις 30 Μαρτίου 2012. Με την απόφαση αυτή, η οποία περιλαμβάνει πρωτόκολλο τροποποίησης της συμφωνίας για τις δημόσιες συμβάσεις (στο εξής: πρωτόκολλο), τα μέρη της ΣΔΣ του 1994 επικύρωσαν το κείμενο του πρωτοκόλλου και το άνοιξαν προς αποδοχή. Το πρωτόκολλο τροποποίησης της συμφωνίας για τις δημόσιες συμβάσεις εγκρίθηκε από το Συμβούλιο, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2014/115/ΕΕ: Απόφαση του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με τη σύναψη του πρωτοκόλλου τροποποίησης της συμφωνίας για τις δημόσιες συμβάσεις).

[9] Φορείς που δραστηριοποιούνται στους τομείς των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας.

διάφορους αναθέτοντες φορείς ενός δεδομένου μέρους της ΣΔΣ, επιτρέπεται η συμμετοχή οικονομικών φορέων που προέρχονται από τα άλλα μέρη της ΣΔΣ. Όταν οι εν λόγω αναθέτοντες φορείς καλύπτονται από το παράρτημα ενός εκ των μερών της ΣΔΣ, πρέπει να εφαρμόζουν τους κανόνες που ορίζονται στην αναθεωρημένη ΣΔΣ για τις συμβάσεις εμπορευμάτων και υπηρεσιών.

Η δέσμευση για περαιτέρω διαπραγματεύσεις κατοχυρώνεται στην αναθεωρημένη ΣΔΣ. Σύμφωνα με το άρθρο XXII παράγραφος 7 της αναθεωρημένης ΣΔΣ, τα μέρη της ΣΔΣ οφείλουν να διεξάγουν περαιτέρω διαπραγματεύσεις για τη βελτίωση της ΣΔΣ, προκειμένου να μειωθούν σταδιακά και να εξαλειφθούν τα μέτρα που εισάγουν διακρίσεις και να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή επέκταση της κάλυψής της μεταξύ όλων των μερών στη βάση της αμοιβαιότητας.

Η κάλυψη δεν είναι ομοιόμορφη, ο βαθμός στον οποίον οι συμβάσεις στον τομέα των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας είναι ανοιχτές στον ανταγωνισμό από οικονομικούς φορείς των μερών της ΣΔΣ ποικίλλει από χώρα σε χώρα, και η κάλυψη υπόκειται σε εξαιρέσεις και περιορισμούς βάσει αμοιβαιότητας.

2.1.2. Επισκόπηση της τρέχουσας κάλυψης δυνάμει της αναθεωρημένης ΣΔΣ

Η επαναδιαπραγμάτευση της ΣΔΣ οδήγησε στην επιτυχή και ευέλικτη επέκταση των δεσμεύσεων των μερών για την πρόσβαση στην αγορά, επί τη βάσει της αρχής της αμοιβαιότητας. Σύμφωνα με τη γραμματεία του ΠΟΕ, οι προσθήκες στην πρόσβαση στην αγορά θα είχαν ως αποτέλεσμα εκτιμώμενη αύξηση κατά 80 έως 100 δισ. δολάρια ΗΠΑ (USD) στα ετήσια κέρδη σε σχέση με τις ευκαιρίες πρόσβασης στην αγορά για τις εταιρείες των μερών της ΣΔΣ[10].

Οι προσθήκες στην κάλυψη της αγοράς για φορείς καθώς και για εμπορεύματα, υπηρεσίες και κατασκευαστικές υπηρεσίες, οι οποίες ενσωματώθηκαν στους πίνακες κάλυψης των μερών της αναθεωρημένης ΣΔΣ, αντικατοπτρίζουν, συνολικά, νέες ευκαιρίες πρόσβασης στην αγορά για τους οικονομικούς φορείς της ΕΕ.

Το άνοιγμα της αγοράς της ΕΕ δυνάμει της ΣΔΣ είναι το πλέον ολοκληρωμένο. Στις περιπτώσεις στις οποίες τα μέρη της ΣΔΣ προβλέπουν περιορισμένη πρόσβαση στην αγορά, η Ευρωπαϊκή Ένωση επιδιώκει να διασφαλίσει αμοιβαιότητα εισάγοντας επιφυλάξεις ως προς την κάλυψη της αγοράς της προκειμένου να αντισταθμίσει αμοιβαία τους περιορισμούς που ισχύουν για την κάλυψη των αγορών των άλλων μερών της ΣΔΣ. Για παράδειγμα, τέτοιου είδους επιφυλάξεις ισχύουν για τις ΗΠΑ, τον Καναδά, την Ιαπωνία, την Κορέα, την Αυστραλία και τη Νέα Ζηλανδία. Οι περισσότερες επιφυλάξεις αφορούν τους τομείς των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας (π.χ. τομείς της ηλεκτρικής ενέργειας, του πόσιμου ύδατος, των λιμένων και των σιδηροδρόμων), στους οποίους η κάλυψη άλλων μερών είναι πιο περιορισμένη από την κάλυψη της ΕΕ.

2.1.3. Προσχώρηση νέων μελών

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στηρίζει την προσχώρηση νέων μελών στη ΣΔΣ και θα συνεχίσει να το πράττει με σκοπό το περαιτέρω άνοιγμα των αγορών δημόσιων συμβάσεων σε τρίτες χώρες. Η συμμετοχή στη ΣΔΣ αυξάνεται διαρκώς τα τελευταία έτη. Αυτό έχει οδηγήσει σε περαιτέρω επέκταση της κάλυψης της αγοράς, κάτι που ισχύει και για τις συμβάσεις στον τομέα των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας.

Αφότου δημοσιεύτηκε η προηγούμενη έκθεση, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει διευρυνθεί περαιτέρω, και ως εκ τούτου έχει αυξηθεί το επίπεδο κάλυψης της ΕΕ που παρέχεται δυνάμει της ΣΔΣ. Την

[10] Έκθεση του γενικού διευθυντή στην όγδοη υπουργική διάσκεψη του ΠΟΕ, WT/MIN(11)/5, της 18ης Νοεμβρίου 2011.

1η Ιουλίου 2013 η Κροατία προσχώρησε στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Κατά συνέπεια, η προσφορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της ΣΔΣ επεκτάθηκε ώστε να συμπεριληφθεί η Κροατία από την 1η Ιουλίου 2013. Οι τροποποιήσεις που πρότεινε η ΕΕ σχετικά με τα προσαρτήματα της ΕΕ εγκρίθηκαν από την επιτροπή για τις δημόσιες συμβάσεις κατά την επίσημη συνεδρίασή της που διεξήχθη στις 27 Ιουνίου 2013[11].

2.1.3.1. Αρμενία

Η Αρμενία υπέβαλε αίτηση προσχώρησης στη ΣΔΣ τον Σεπτέμβριο του 2009. Στη συνέχεια, η Αρμενία υπέβαλε αναθεωρημένη προσφορά τον Απρίλιο του 2010 και τελική προσφορά τον Σεπτέμβριο του 2010. Τον Αύγουστο του 2011 η Αρμενία κατέθεσε την πράξη προσχώρησής της, κατόπιν απόφασης της επιτροπής ΣΔΣ. Η ΣΔΣ του 1994 άρχισε να ισχύει για την Αρμενία στις 15 Σεπτεμβρίου 2011. Η Αρμενία κύρωσε επίσης την αναθεωρημένη ΣΔΣ, η οποία άρχισε να ισχύει για την Αρμενία στις 6 Ιουνίου 2015.

Οι δεσμεύσεις της Αρμενίας δυνάμει της αναθεωρημένης ΣΔΣ περιλαμβάνουν τις συμβάσεις στον τομέα των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας. Τα κατώτατα όρια ορίστηκαν σε 400 000 ΕΤΔ[12] για τα εμπορεύματα, 400 000 ΕΤΔ για τις υπηρεσίες και 5 000 000 ΕΤΔ για τις κατασκευαστικές υπηρεσίες.

2.1.3.2. Μαυροβούνιο

Το Μαυροβούνιο υπέβαλε αίτηση για προσχώρηση στη ΣΔΣ τον Οκτώβριο του 2013 και υπέβαλε την αρχική του προσφορά τον Νοέμβριο του 2013. Το Μαυροβούνιο υπέβαλε τη δεύτερη αναθεωρημένη προσφορά του τον Ιούνιο του 2014 και, στη συνέχεια, την τελική του προσφορά τον Ιούλιο του 2014. Τον Οκτώβριο του 2014 η επιτροπή ΣΔΣ εξέδωσε απόφαση με την οποία προσκάλεσε το Μαυροβούνιο να προσχωρήσει στη ΣΔΣ. Μετά την κατάθεση της πράξης προσχώρησής του, η αναθεωρημένη ΣΔΣ άρχισε να ισχύει για το Μαυροβούνιο στις 15 Ιουλίου 2015.

Το Μαυροβούνιο παραχωρεί στα μέρη της ΣΔΣ πρόσβαση στις συμβάσεις όλων των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας που δραστηριοποιούνται στους ίδιους τομείς (δηλ. στους τομείς του πόσιμου ύδατος, της ηλεκτρικής ενέργειας, των αερολιμένων, των λιμένων, των αστικών μεταφορών και των σιδηροδρόμων) αντίστοιχη με εκείνη που παρέχει η Ευρωπαϊκή Ένωση, και εφαρμόζει τους ίδιους περιορισμούς βάσει αμοιβαιότητας με εκείνους που εφαρμόζει και η Ευρωπαϊκή Ένωση έναντι των άλλων μερών της ΣΔΣ. Τα κατώτατα όρια ορίστηκαν σε 400 000 ΕΤΔ για τα εμπορεύματα, 400 000 ΕΤΔ για τις υπηρεσίες και 5 000 000 ΕΤΔ για τις κατασκευαστικές υπηρεσίες.

2.1.3.3. Νέα Ζηλανδία

Η Νέα Ζηλανδία υπέβαλε αίτηση προσχώρησης στη ΣΔΣ τον Σεπτέμβριο του 2012. Η Νέα Ζηλανδία υπέβαλε την τελική της προσφορά τον Ιούλιο του 2014. Τον Οκτώβριο του 2014 η επιτροπή ΣΔΣ εξέδωσε απόφαση σχετικά με την προσχώρηση της Νέας Ζηλανδίας στην αναθεωρημένη ΣΔΣ. Μετά την κατάθεση της πράξης προσχώρησης, η αναθεωρημένη ΣΔΣ άρχισε να ισχύει για τη Νέα Ζηλανδία τον Αύγουστο του 2015.

Οι δεσμεύσεις της Νέας Ζηλανδίας στο πλαίσιο της αναθεωρημένης ΣΔΣ περιλαμβάνουν, στο παράρτημά της «Άλλοι φορείς», τέσσερις κρατικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας των αερολιμένων, των μετεωρολογικών υπηρεσιών, των

[11] ΣΔΣ/118, της 27ης Ιουνίου 2013.
[12] Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα.

σιδηροδρόμων και της ηλεκτρικής ενέργειας (Airways Corporation of New Zealand Limited, Meteorological Service of New Zealand Limited, KiwiRail Holdings Limited, και Transpower New Zealand Limited). Τα κατώτατα όρια ορίστηκαν σε 400 000 ΕΤΔ για τα εμπορεύματα, 400 000 ΕΤΔ για τις υπηρεσίες και 5 000 000 ΕΤΔ για τις κατασκευαστικές υπηρεσίες.

2.1.3.4. Ουκρανία

Η Ουκρανία υπέβαλε αίτηση προσχώρησης στη ΣΔΣ τον Δεκέμβριο του 2012. Υπέβαλε την τελική της προσφορά τον Ιούνιο του 2015. Τον Νοέμβριο του 2015 η επιτροπή ΣΔΣ εξέδωσε απόφαση σχετικά με την προσχώρηση της Ουκρανίας στην αναθεωρημένη ΣΔΣ. Μετά την κατάθεση της πράξης προσχώρησης, η αναθεωρημένη ΣΔΣ άρχισε να ισχύει για την Ουκρανία στις 18 Μαΐου 2016.

Η Ουκρανία παρέχει κάλυψη για πολλούς τομείς υπηρεσιών κοινής ωφέλειας και προβλέπει ενδεικτικό κατάλογο φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, χρησιμοποιώντας προσέγγιση βάσει ορισμού. Η Ουκρανία εξαιρεί τις συμβάσεις συνδεδεμένων επιχειρήσεων ή κοινοπραξιών. Τα κατώτατα όρια ορίστηκαν σε 400 000 ΕΤΔ για τα εμπορεύματα, 400 000 ΕΤΔ για τις υπηρεσίες και 5 000 000 ΕΤΔ για τις κατασκευαστικές υπηρεσίες.

2.1.3.5. Δημοκρατία της Μολδαβίας

Η Δημοκρατία της Μολδαβίας υπέβαλε αίτηση προσχώρησης στη ΣΔΣ τον Ιανουάριο του 2002. Η Δημοκρατία της Μολδαβίας υπέβαλε την τελική της προσφορά τον Μάιο του 2015. Τον Σεπτέμβριο του 2015 η επιτροπή ΣΔΣ εξέδωσε απόφαση σχετικά με την προσχώρηση της Μολδαβίας. Μετά την κατάθεση της πράξης προσχώρησής της, η αναθεωρημένη ΣΔΣ άρχισε να ισχύει για τη Μολδαβία στις 14 Ιουλίου 2016.

Η Δημοκρατία της Μολδαβίας παρέχει πρόσβαση στις συμβάσεις όλων των φορέων που θεωρούνται αναθέτουσες αρχές σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και δραστηριοποιούνται σε τομείς υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, όπως στους τομείς του πόσιμου ύδατος, της ηλεκτρικής ενέργειας και/ή της θερμικής ενέργειας (παραγωγή, μεταφορά ή διανομή), των λιμένων ή άλλων τερματικών εγκαταστάσεων, των εγκαταστάσεων αερολιμένων, των αστικών μεταφορών και των σιδηροδρομικών μεταφορών. Περιλαμβάνεται ενδεικτικός κατάλογος φορέων. Δεν ορίζονται επιφυλάξεις. Τα κατώτατα όρια ορίστηκαν σε 400 000 ΕΤΔ για τα εμπορεύματα, 400 000 ΕΤΔ για τις υπηρεσίες και 5 000 000 ΕΤΔ για τις κατασκευαστικές υπηρεσίες. Ωστόσο, τα κατώτατα όρια για τα εμπορεύματα και τις υπηρεσίες υπόκειντο σε διετή μεταβατική περίοδο[13].

2.1.3.6. Αυστραλία

Η Αυστραλία υπέβαλε αίτηση προσχώρησης στη ΣΔΣ τον Ιούνιο του 2015. Υπέβαλε αναθεωρημένες προσφορές τον Σεπτέμβριο του 2016 και τον Ιούνιο του 2017, καθώς και την τελική της προσφορά τον Μάρτιο του 2018. Οι διαπραγματεύσεις για την προσχώρηση της Αυστραλίας στην αναθεωρημένη ΣΔΣ έχουν ολοκληρωθεί, και η επιτροπή ΣΔΣ εξέδωσε απόφαση σχετικά με την προσχώρηση της Αυστραλίας στην αναθεωρημένη ΣΔΣ τον Οκτώβριο του 2018. Μετά την κατάθεση της πράξης προσχώρησης, η αναθεωρημένη ΣΔΣ άρχισε να ισχύει για την Αυστραλία στις 5 Μαΐου 2019.

[13] Κατά το πρώτο έτος μετά την προσχώρηση, τα κατώτατα όρια τόσο για τα εμπορεύματα όσο και για τις υπηρεσίες ορίστηκαν σε 600 000 ΕΤΔ και κατά το δεύτερο έτος μετά την προσχώρηση ορίστηκαν σε 500 000 ΕΤΔ. Από την αρχή του τρίτου έτους μετά την προσχώρηση, τα κατώτατα όρια ορίστηκαν σε 400 000 ΕΤΔ.

Οι υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, οι σιδηροδρομικές μεταφορές και άλλοι συναφείς με τις μεταφορές τομείς (όπως η οδοποιία και οι λιμένες) εμπίπτουν στις αρμοδιότητες των πολιτειών και εδαφών της Αυστραλίας. Για τους φορείς που παρατίθενται στον κατάλογο για την Επικράτεια της Αυστραλιανής Πρωτεύουσας, η αναθεωρημένη ΣΔΣ δεν καλύπτει τις συμβάσεις στον τομέα των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας. Τα κατώτατα όρια ορίστηκαν σε 355 000 ΕΤΔ για τα εμπορεύματα, 355 000 ΕΤΔ για τις υπηρεσίες και 5 000 000 ΕΤΔ για τις κατασκευαστικές υπηρεσίες. Οι κρατικές επιχειρήσεις της Αυστραλίας που φαίνεται να είναι συγκρίσιμες με τις ενωσιακές δημόσιες επιχειρήσεις τις οποίες περιλαμβάνει η προσφορά της ΕΕ για τη σύναψη συμβάσεων εφόσον δραστηριοποιούνται στους τομείς των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας του ύδατος, της ηλεκτρικής ενέργειας, των λιμένων και των αερολιμένων, των αστικών μεταφορών και των σιδηροδρόμων (προσέγγιση βάσει ορισμού) δεν καλύπτονται για τους τομείς των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας.

2.1.3.7. Ηνωμένο Βασίλειο

Κατά τη μεταβατική περίοδο που προβλέπεται στη συμφωνία αποχώρησης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ηνωμένου Βασιλείου[14] (1η Φεβρουαρίου 2020 – 31 Δεκεμβρίου 2020), το Ηνωμένο Βασίλειο εξακολουθούσε να καλύπτεται από την αναθεωρημένη ΣΔΣ ως κράτος μέλος της ΕΕ. Μετά τη λήξη της εν λόγω μεταβατικής περιόδου, το Ηνωμένο Βασίλειο προσχώρησε αυτοτελώς στην αναθεωρημένη ΣΔΣ ως συμβαλλόμενο μέρος την 1η Ιανουαρίου 2021. Η τελική προσφορά του Ηνωμένου Βασιλείου στο πλαίσιο της ΣΔΣ αντιγράφει τους όρους του ισχύοντος πίνακα δεσμεύσεων της ΕΕ βάσει της αναθεωρημένης ΣΔΣ στον βαθμό που αυτός εφαρμόζεται στο Ηνωμένο Βασίλειο, συμπεριλαμβανομένων των τομέων των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας[15].

2.1.3.8. Προσχωρήσεις που εκκρεμούν

Επί του παρόντος, 11 μέλη του ΠΟΕ βρίσκονται επισήμως στη διαδικασία προσχώρησης (Δημοκρατία της Αλβανίας, Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Βραζιλίας, Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας, Γεωργία, Χασεμιτικό Βασίλειο της Ιορδανίας, Δημοκρατία του Καζαχστάν, Δημοκρατία της Κιργιζίας, Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας, Σουλτανάτο του Ομάν, Ρωσική Ομοσπονδία, Δημοκρατία του Τατζικιστάν). Ωστόσο, επί του παρόντος δεν διεξάγονται δραστηριότητες σε σχέση με τη διαδικασία προσχώρησης της Αλβανίας, της Γεωργίας, της Ιορδανίας ή του Ομάν. Τέσσερα ακόμη μέλη του ΠΟΕ έχουν αναλάβει δεσμεύσεις στα πρωτόκολλα προσχώρησής τους στον ΠΟΕ με σκοπό την έναρξη της διαδικασίας προσχώρησής τους στην αναθεωρημένη ΣΔΣ. Αυτά είναι η Ισλαμική Δημοκρατία του Αφγανιστάν, η Μογγολία, το Βασίλειο της Σαουδικής Αραβίας και η Δημοκρατία των Σεϋχελλών.

2.2. Γενική Συμφωνία του ΠΟΕ για τις Συναλλαγές στον Τομέα των Υπηρεσιών (GATS)

Το άρθρο XIII παράγραφος 2 της GATS προβλέπει ρήτρα «ραντεβού» η οποία ορίζει ότι «διεξάγονται πολυμερείς διαπραγματεύσεις σχετικές με τις δημόσιες συμβάσεις στον τομέα των υπηρεσιών, εντός δύο ετών από την έναρξη ισχύος της συμφωνίας για τον ΠΟΕ».

[14] Συμφωνία για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΕ L 29 της 31.1.2020, σ. 7) (στο εξής: συμφωνία αποχώρησης).

[15] Στο παράρτημα 3 («Άλλοι φορείς»), η τελική προσφορά του Ηνωμένου Βασιλείου παρέχει κάλυψη για αναθέτοντες φορείς που δραστηριοποιούνται στους τομείς των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, αντιγράφοντας τον πίνακα της Ένωσης. Οι ενδεικτικοί κατάλογοι φορέων που περιλαμβάνονται στην τελική προσφορά του Ηνωμένου Βασιλείου στο πλαίσιο της ΣΔΣ παραμένουν πανομοιότυποι με τους καταλόγους για το Ηνωμένο Βασίλειο που περιλαμβάνονται στον πίνακα της Ένωσης.

Βάσει αυτής της εντολής, η οποία αναφέρεται γενικά σε συμβάσεις στον τομέα των υπηρεσιών από οποιονδήποτε αναθέτοντα φορέα (και ως εκ τούτου δεν περιορίζεται στους παρόχους υπηρεσιών κοινής ωφέλειας), η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει υποβάλει συγκεκριμένες προτάσεις προκειμένου να συμπεριληφθεί παράρτημα για τις δημόσιες συμβάσεις στον τομέα των υπηρεσιών στην πλειομερή συμφωνία για τις συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών (TiSA) που τελεί υπό διαπραγμάτευση. Ωστόσο, οι διαπραγματεύσεις για την TiSA, για τις οποίες ενημερώνονται δεόντως το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο, δεν έχουν ολοκληρωθεί μέχρι στιγμής και επί του παρόντος έχουν ανασταλεί.

3. ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΤΗΣ ΕΕ ΜΕ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

3.1. Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος (ΕΟΧ)

Το άρθρο 65 και το παράρτημα XVI της συμφωνίας για τον ΕΟΧ ορίζουν ότι οι διατάξεις της οδηγίας για τις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας εφαρμόζονται στις χώρες της ΕΖΕΣ. Η Νορβηγία, το Λιχτενστάιν και η Ισλανδία συνεχίζουν να παρέχουν στις επιχειρήσεις της Ένωσης πρόσβαση στις οικείες συμβάσεις στον τομέα των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, προσφέροντας κάλυψη που αντιστοιχεί στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για τις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας.

Η τελευταία διεύρυνση της ΕΕ πραγματοποιήθηκε την 1η Ιουλίου 2013, όταν προσχώρησε στην Ευρωπαϊκή Ένωση η Κροατία. Κάθε χώρα η οποία καθίσταται μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οφείλει επίσης να υποβάλει αίτηση προσχώρησης στη συμφωνία για τον ΕΟΧ[16]. Η συμφωνία σχετικά με τη συμμετοχή της Δημοκρατίας της Κροατίας στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (στο εξής: συμφωνία για τη διεύρυνση του ΕΟΧ) και τρεις σχετικές συμφωνίες[17] υπογράφηκαν στις 11 Απριλίου 2014. Η συμφωνία για τη διεύρυνση του ΕΟΧ εφαρμόζεται προσωρινά από τις 12 Απριλίου 2014.

3.2. Διμερής συμφωνία με την Ελβετία

Η ΕΕ και η Ελβετία έχουν μακροχρόνια σχέση στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων ως μέρη της ΣΔΣ καθώς και μιας διμερούς συμφωνίας για ορισμένες πτυχές των δημόσιων συμβάσεων η οποία συνάφθηκε το 1999. Στο πλαίσιο της ΣΔΣ, η σχέση ΕΕ–Ελβετίας διεπόταν από τη ΣΔΣ του 1994 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020. Όσον αφορά τις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, οι δεσμεύσεις της Ελβετίας δυνάμει της ΣΔΣ του 1994 κάλυπταν μόνο τις δημόσιες αρχές και τις δημόσιες επιχειρήσεις στους ακόλουθους τομείς: του ύδατος, της ηλεκτρικής ενέργειας, των (αστικών) συστημάτων δημόσιων μεταφορών, των αερολιμένων και των εγχώριων λιμένων. Την 1η Ιανουαρίου 2021 η Ελβετία προσχώρησε στην αναθεωρημένη ΣΔΣ[18], δυνάμει της οποίας θα συμπεριλάβει στο παράρτημα 3 την κάλυψη των ταχυδρομικών υπηρεσιών.

Η διμερής συμφωνία για τις δημόσιες συμβάσεις[19] συμπληρώνει τις δεσμεύσεις της Ελβετίας και της ΕΕ στο πλαίσιο της ΣΔΣ. Υπερβαίνει τη ΣΔΣ υπό την έννοια ότι η ΕΕ και η Ελβετία χορηγούν αμοιβαία πρόσβαση στις συμβάσεις εμπορευμάτων, έργων και υπηρεσιών που υπερβαίνουν τα σχετικά κατώτατα όρια και συνάπτονται τόσο από δημόσιους φορείς (δημόσιες αρχές και δημόσιες επιχειρήσεις) όσο και από ιδιωτικές επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας που δραστηριοποιούνται βάσει ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων στους τομείς των τηλεπικοινωνιών, των σιδηροδρόμων, του

[16] Άρθρο 128 της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο.
[17] Συμφωνία σχετικά με τη συμμετοχή της Δημοκρατίας της Κροατίας στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο και τρεις σχετικές συμφωνίες (ΕΕ L 170 της 11.6.2014, σ. 5-48).
[18] Η ΣΔΣ του 2012 άρχισε να ισχύει για την Ελβετία την 1η Ιανουαρίου 2021. Την ίδια ημερομηνία η ΣΔΣ του 2012 αντικατέστησε τη ΣΔΣ του 1994.
[19] Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με ορισμένες πτυχές που αφορούν τις δημόσιες συμβάσεις (ΕΕ L 114 της 30.4.2002, σ. 430-467).

φυσικού αερίου, της θερμότητας, του πετρελαίου, του άνθρακα και άλλων στερεών καυσίμων και ιδιωτικές επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας που δραστηριοποιούνται βάσει ειδικών και αποκλειστικών δικαιωμάτων στους τομείς της ηλεκτρικής ενέργειας, του πόσιμου ύδατος, των ποτάμιων και θαλάσσιων λιμένων, των αερολιμένων και των αστικών μεταφορών.

3.3. Κεφάλαια σχετικά με τις συμβάσεις στις συμφωνίες σταθεροποίησης και σύνδεσης στο πλαίσιο της πολιτικής διεύρυνσης της ΕΕ

Οι συμφωνίες σταθεροποίησης και σύνδεσης (στο εξής: ΣΣΣ) αποτελούν μέρος της διαδικασίας σταθεροποίησης και σύνδεσης της ΕΕ. Από την έναρξη αυτής της διαδικασίας, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει συνάψει σταδιακά διμερείς ΣΣΣ που περιλαμβάνουν εμπορικές δεσμεύσεις με καθέναν από τους εταίρους της στα Δυτικά Βαλκάνια:

- Αλβανία (άρχισε να ισχύει το 2009),
- Βόρεια Μακεδονία (άρχισε να ισχύει το 2004),
- Μαυροβούνιο (άρχισε να ισχύει το 2010),
- Σερβία (άρχισε να ισχύει το 2013),
- Βοσνία-Ερζεγοβίνη (άρχισε να ισχύει το 2015), και
- Κοσσυφοπέδιο* (άρχισε να ισχύει το 2016)[20].

Δεδομένου ότι σκοπός των ΣΣΣ είναι να παρασχεθεί βοήθεια στους σχετικούς εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων ώστε να αποκτήσουν τις δυνατότητες για την υιοθέτηση και την εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου, οι αμοιβαίες δεσμεύσεις διαμορφώνονται συνήθως σε ασύμμετρη βάση.

Το ίδιο ισχύει επίσης και για τις σχετικές διατάξεις περί δημόσιων συμβάσεων. Από την έναρξη ισχύος της ΣΣΣ, στους οικονομικούς φορείς της υπογράφουσας χώρας, είτε είναι εγκατεστημένοι στην Ευρωπαϊκή Ένωση είτε όχι, παραχωρείται πρόσβαση σε διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις. Αυτό ισχύει επίσης για τις συμβάσεις στους τομείς των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, εφόσον η υπογράφουσα χώρα έχει θεσπίσει τη σχετική νομοθεσία για την ενσωμάτωση των κανόνων της ΕΕ στον τομέα αυτόν.

Στους οικονομικούς φορείς της ΕΕ που είναι εγκατεστημένοι στην υπογράφουσα χώρα παραχωρείται πρόσβαση σε διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων στην εν λόγω χώρα, με μεταχείριση όχι λιγότερο ευνοϊκή από εκείνη που παραχωρείται στις εγχώριες εταιρείες, από την έναρξη ισχύος της συμφωνίας.

Στους οικονομικούς φορείς της ΕΕ που δεν είναι εγκατεστημένοι στην υπογράφουσα χώρα παραχωρείται πρόσβαση σε διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων στην εν λόγω χώρα, με μεταχείριση όχι λιγότερο ευνοϊκή από εκείνη που παραχωρείται στις εγχώριες εταιρείες της εν λόγω χώρας, μετά την πάροδο ορισμένου αριθμού ετών από την έναρξη ισχύος της εκάστοτε συμφωνίας.

3.4. Κεφάλαια σχετικά με τις συμβάσεις στις συμφωνίες στο πλαίσιο της πολιτικής γειτονίας

[20] Η Αλβανία, η Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας, το Μαυροβούνιο και η Σερβία είναι υποψήφιες χώρες για προσχώρηση στην ΕΕ. Η Βοσνία-Ερζεγοβίνη και το Κοσσυφοπέδιο* είναι δυνάμει υποψήφιοι για προσχώρηση στην ΕΕ.
* Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με την επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την απόφαση 1244/1999 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνώμη του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου.

3.4.1. Ουκρανία, Μολδαβία, Γεωργία

Στο πλαίσιο των ευρύτερων συμφωνιών σύνδεσης, η Ουκρανία, η Μολδαβία και η Γεωργία έχουν υπογράψει συμφωνίες με την ΕΕ για τη δημιουργία σφαιρικής και σε βάθος ζώνης ελεύθερων συναλλαγών.

Η εν λόγω σφαιρική και σε βάθος ζώνη ελεύθερων συναλλαγών συνδέεται με την ευρύτερη διαδικασία νομοθετικής προσέγγισης. Το ζήτημα των δημόσιων συμβάσεων έχει ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο αυτό: οι τρεις χώρες έχουν συμφωνήσει να εφαρμόσουν, εντός ορισμένης μεταβατικής περιόδου και σύμφωνα με λεπτομερές χρονοδιάγραμμα, σχεδόν το σύνολο της ενωσιακής νομοθεσίας για τις δημόσιες συμβάσεις, σαν να ήταν μέλη της ΕΕ. Επομένως, η νομοθεσία των τριών αυτών χωρών για τις συμβάσεις στον τομέα των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας θα βασίζεται εντέλει στα πρότυπα που καθορίζονται στην οδηγία 2014/25/ΕΕ.

3.4.2. Αρμενία

Οι διμερείς εμπορικές σχέσεις ΕΕ–Αρμενίας ρυθμίζονται από συνολική και ενισχυμένη συμφωνία εταιρικής σχέσης. Οι διαπραγματεύσεις για τη συμφωνία ολοκληρώθηκαν τον Φεβρουάριο του 2017. Η συμφωνία εφαρμόζεται προσωρινά από τον Ιούνιο του 2018. Η νέα συμφωνία αντικαθιστά τη συμφωνία εταιρικής σχέσης και συνεργασίας του 1999.

Δεδομένου ότι η Αρμενία παρείχε ήδη εξαιρετικά ολοκληρωμένη κάλυψη δυνάμει της ΣΔΣ, το μόνο πρόσθετο χαρακτηριστικό του διμερούς κεφαλαίου είναι ότι αποσαφηνίζει την κάλυψη των παραχωρήσεων έργων. Αυτό ισχύει για όλους τους καλυπτόμενους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των παρόχων υπηρεσιών κοινής ωφέλειας.

3.5. Άλλες συμφωνίες της ΕΕ με δεσμεύσεις για τις δημόσιες συμβάσεις

3.5.1. Κοινότητα των Άνδεων (Κολομβία, Περού, Ισημερινός)

Η ΕΕ έχει συνάψει ολοκληρωμένη εμπορική συμφωνία με την Κολομβία και το Περού, η οποία εφαρμόζεται προσωρινά από την 1η Μαρτίου 2013 για το Περού και από την 1η Αυγούστου 2013 για την Κολομβία.

Το πρωτόκολλο προσχώρησης του Ισημερινού υπογράφηκε τον Νοέμβριο του 2016 και εφαρμόζεται προσωρινά από την 1η Ιανουαρίου 2017.

Όσον αφορά τις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, στο παράρτημα «Άλλοι φορείς» της εμπορικής συμφωνίας, το Περού προσφέρει κάλυψη των φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς της ενέργειας, του ύδατος, των αερολιμένων και των ταχυδρομικών υπηρεσιών για τη σύναψη συμβάσεων που υπερβαίνουν τα ίδια κατώτατα όρια με εκείνα που προσφέρει η ΕΕ για τους φορείς που δραστηριοποιούνται στους τομείς των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας.

Η Κολομβία παρέθεσε τους φορείς που συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις σε κεντρικό επίπεδο και αναθεώρησε την κάλυψη των αντίστοιχων φορέων σε επίπεδο κατώτερο του κεντρικού (απόφαση της επιτροπής εμπορίου 1/2017), και στο παράρτημα «Άλλοι φορείς» παρέθεσε σειρά ανεξάρτητων φορέων που δραστηριοποιούνται σε διάφορους τομείς. Η ΕΕ διατύπωσε προβληματισμούς δεδομένου ότι στους προμηθευτές της ΕΕ δεν επιφυλάσσεται εθνική μεταχείριση στο πλαίσιο ορισμένων δημόσιων συμβάσεων οι οποίες συνάπτονται σε επίπεδο κατώτερο του κεντρικού, ιδίως στον τομέα

των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας. Οι τεχνικές συζητήσεις συνεχίζονται με στόχο την εξεύρεση αμοιβαία αποδεκτής λύσης[21].

Στο παράρτημα του πρωτοκόλλου προσχώρησής του, ο Ισημερινός προσφέρει κάλυψη για συμβάσεις από διάφορες δημόσιες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της ενέργειας, των τηλεπικοινωνιών, των ταχυδρομικών υπηρεσιών, των μεταφορών (συμπεριλαμβανομένων των σιδηροδρόμων), του ύδατος και της αποχέτευσης.

3.5.2. Καναδάς

Η νέα εμπορική συμφωνία μεταξύ της ΕΕ και του Καναδά (συνολική οικονομική και εμπορική συμφωνία, στο εξής: CETA) τέθηκε σε προσωρινή εφαρμογή στις 21 Σεπτεμβρίου 2017. Το κεφάλαιο για τις συμβάσεις περιλαμβάνει νέες σημαντικές δεσμεύσεις για την πρόσβαση στην αγορά και για τις δύο πλευρές.

Στους τομείς των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, οι περισσότεροι κρατικοί πάροχοι υπηρεσιών κοινής ωφέλειας στον Καναδά λειτουργούν ως «επιχειρήσεις του ομοσπονδιακού κράτους», δηλαδή κρατικές επιχειρήσεις που λειτουργούν υπό κανονικές συνθήκες ανταγωνισμού για λογαριασμό του κράτους. Δεδομένης της δέσμευσης ως προς τη σύναψη συμβάσεων για τις περισσότερες από αυτές τις επιχειρήσεις του ομοσπονδιακού κράτους, η CETA αποτελεί ιστορικό βήμα προόδου καθώς παρέχει στους προσφέροντες από την ΕΕ πρόσβαση χωρίς διακρίσεις στις συμβάσεις των καναδικών παρόχων ηλεκτρικής ενέργειας, σιδηροδρομικών και πλωτών μεταφορών, τοπικών μεταφορών, πόσιμου ύδατος και παραγωγής, διανομής και προμήθειας φυσικού αερίου. Αναλυτικός κατάλογος των οικείων καναδικών φορέων περιλαμβάνεται στα παραρτήματα 19-1 έως 19-3 της CETA.

3.5.3. Κεντρική Αμερική

Η ΕΕ και η Κεντρική Αμερική έχουν υπογράψει συμφωνία σύνδεσης· ο εμπορικός πυλώνας της συμφωνίας αυτής εφαρμόζεται προσωρινά από την 1η Αυγούστου 2013 για την Ονδούρα, τη Νικαράγουα και τον Παναμά, από την 1η Οκτωβρίου 2013 για την Κόστα Ρίκα και το Ελ Σαλβαδόρ, και από την 1η Δεκεμβρίου 2013 για τη Γουατεμάλα.

Στους τομείς των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, ισχύουν οι ακόλουθες δεσμεύσεις όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά:

- η Κόστα Ρίκα κάλυψε φορείς στους τομείς των μεταφορών, της ενέργειας, του ύδατος και του ηλεκτρισμού·
- η Γουατεμάλα κάλυψε φορείς στους τομείς των τηλεπικοινωνιών και των λιμένων·
- η Νικαράγουα κάλυψε φορείς στους τομείς των ταχυδρομικών υπηρεσιών, της ενέργειας, του ύδατος και της αποχέτευσης·
- ο Παναμάς κάλυψε φορείς στους τομείς της ηλεκτρικής ενέργειας, των μεταφορών, του ύδατος και της αποχέτευσης·
- η Ονδούρα κάλυψε μια λιμενική αρχή.

3.5.4. Ιράκ

Η συμφωνία εταιρικής σχέσης και συνεργασίας ΕΕ–Ιράκ εφαρμόζεται προσωρινά από την 1η Αυγούστου 2012. Στους τομείς των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, το Ιράκ έχει αναλάβει τις ίδιες

[21] Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ, της 12ης Νοεμβρίου 2020, και έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την έκθεση, διαθέσιμα στη διεύθυνση: https://trade.ec.europa.eu

δεσμεύσεις με εκείνες της ΕΕ στους τομείς του ύδατος, του ηλεκτρισμού, των μεταφορών και της ενέργειας.

3.5.5. Ιαπωνία

Η συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης (ΣΟΕΣ) μεταξύ της ΕΕ και της Ιαπωνίας άρχισε να ισχύει την 1η Φεβρουαρίου 2019. Όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις, η ΕΕ απέκτησε βελτιωμένη πρόσβαση σε συμβάσεις που αποτελούν αντικείμενο διαδικασίας υποβολής προσφορών στην Ιαπωνία τόσο από την κεντρική κυβέρνηση όσο και από τους φορείς της περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης. Όσον αφορά τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, αξίζει να επισημανθούν οι ακόλουθες βελτιώσεις:

Σιδηρόδρομοι: Μία από τις προτεραιότητες της ΕΕ κατά τις διαπραγματεύσεις ήταν να εξασφαλίσει μεγαλύτερη πρόσβαση στην ιαπωνική αγορά σιδηροδρομικών εξοπλισμών και υποδομών. Η Ιαπωνία έχει ως επί το πλείστον συμφωνήσει να προσφέρει αυτή τη δυνατότητα, παρέχοντας ρητά πρόσβαση σε συμβάσεις εμπορευμάτων και υπηρεσιών που αφορούν την ασφαλή λειτουργία των επιβατικών μεταφορών. Από την 1η Φεβρουαρίου 2020, μολονότι παραμένει σε ισχύ η λεγόμενη ρήτρα ασφάλειας λειτουργίας της ΣΔΣ, δεν εφαρμόζεται στους προσφέροντες από την ΕΕ εφόσον οι εν λόγω προσφέροντες μπορούν να βασίζονται στη διμερή συμφωνία.

Η Ιαπωνία συμφώνησε επίσης για την ανταλλαγή αλληλογραφίας σχετικά με τους σιδηροδρόμους, γεγονός που εδραιώνει την τρέχουσα συνεργασία μεταξύ των δύο πλευρών στον τομέα των σιδηροδρόμων στο πλαίσιο της ΣΕΣ. Η συνεργασία αυτή περιλαμβάνει τον «βιομηχανικό διάλογο για τους σιδηροδρόμους» και την «τεχνική ομάδα εμπειρογνωμόνων για τους σιδηροδρόμους».

Όσον αφορά τις υπόλοιπες επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, η Ιαπωνία έχει συμφωνήσει να παράσχει στους προσφέροντες από την ΕΕ (29 φορείς) πρόσβαση στις διαδικασίες υποβολής προσφορών για τη διανομή ηλεκτρικής ενέργειας. Επιπλέον, η Ιαπωνία έχει συμφωνήσει να παράσχει στους προμηθευτές από την ΕΕ πρόσβαση χωρίς διακρίσεις στις αγορές δημόσιων συμβάσεων 48 πόλεων με πληθυσμό της τάξης των 300 000 κατοίκων. Οι πόλεις αυτές αντιστοιχούν κατά προσέγγιση στο 15 % του πληθυσμού της Ιαπωνίας. Αυτό είναι σημαντικό στο πλαίσιο της παρούσας έκθεσης, εφόσον οι περισσότερες επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας στην Ιαπωνία λειτουργούν σε δημοτικό επίπεδο.

3.5.6. Καζαχστάν

Η ενισχυμένη συμφωνία εταιρικής σχέσης και συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και του Καζαχστάν, η οποία υπογράφηκε τον Δεκέμβριο του 2015, εφαρμόστηκε προσωρινά από την 1η Μαΐου 2016 και άρχισε να ισχύει από την 1η Μαρτίου 2020, αποτελεί την πρώτη περίπτωση μη προτιμησιακής εμπορικής συμφωνίας που περιλαμβάνει ολοκληρωμένο κεφάλαιο για τις δημόσιες συμβάσεις με αμοιβαίες δεσμεύσεις ως προς την πρόσβαση στην αγορά. Αυτές οι δεσμεύσεις ως προς την πρόσβαση στην αγορά δεν καλύπτουν τις συμβάσεις επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας στον τομέα που καλύπτεται από την οδηγία 2014/25/ΕΕ.

3.5.7. Νότια Κορέα

Η ΕΕ και η Κορέα έχουν μακροχρόνια σχέση στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων ως μέρη της ΣΔΣ. Η σχέση αυτή επιβεβαιώθηκε εκ νέου με την ενσωμάτωση των περισσότερων κανόνων της ΣΔΣ καθώς και των δεσμεύσεών τους στο πλαίσιο της ΣΔΣ (συμπεριλαμβανομένων των μεταγενέστερων τροποποιήσεών τους) στη ΣΕΣ, η οποία εφαρμόζεται προσωρινά από τον Ιούλιο του 2011 (και κυρώθηκε επισήμως τον Δεκέμβριο του 2015). Από τον Ιανουάριο του 2016 εφαρμόζεται η αναθεωρημένη ΣΔΣ μεταξύ της ΕΕ και της Κορέας.

Στους τομείς των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, η Κορέα έχει δεσμευτεί να ανοίξει για τις εταιρείες της Ένωσης τις δημόσιες συμβάσεις φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς της ενέργειας, του ύδατος, του ηλεκτρισμού, των τοπικών μεταφορών και των σιδηροδρόμων, συμπεριλαμβανομένων των σιδηροδρόμων υψηλών ταχυτήτων (από την έναρξη ισχύος της αναθεωρημένης ΣΔΣ).

3.5.8. Σινγκαπούρη

Η ΕΕ και η Σινγκαπούρη υπέγραψαν εμπορική συμφωνία στις 19 Οκτωβρίου 2018. Κατόπιν της έγκρισης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, που εκδόθηκε στις 13 Φεβρουαρίου 2019, και της απόφασης του Συμβουλίου, της 8ης Νοεμβρίου 2019, για τη σύναψη της εν λόγω συμφωνίας, η ΣΕΣ άρχισε να ισχύει στις 21 Νοεμβρίου 2019. Στο πλαίσιο της εμπορικής συμφωνίας, το κεφάλαιο για τις δημόσιες συμβάσεις περιλαμβάνει διατάξεις για τη σύναψη συμβάσεων οι οποίες βασίζονται στη ΣΔΣ. Η Σινγκαπούρη και η ΕΕ είναι μέρη της ΣΔΣ. Στο πλαίσιο της εμπορικής συμφωνίας, τόσο η ΕΕ όσο και η Σινγκαπούρη έχουν αναλάβει δεσμεύσεις για τις δημόσιες συμβάσεις οι οποίες υπερβαίνουν τις αντίστοιχες δεσμεύσεις τους στο πλαίσιο του ΠΟΕ.

Όσον αφορά τις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, η Σινγκαπούρη έχει παράσχει μεγαλύτερα ανοίγματα σε σύγκριση με τη ΣΔΣ, καθώς προέβλεψε το άνοιγμα για τις συμβάσεις για ορισμένες υπηρεσίες κοινής ωφέλειας όπως η ενέργεια (αρχή για την αγορά ενέργειας) και συμπεριέλαβε πρόσθετους αναθέτοντες φορείς, για παράδειγμα δημόσιους φορείς που δραστηριοποιούνται στους τομείς των αερολιμένων και των τοπικών μεταφορών.

3.5.9. Βιετνάμ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Βιετνάμ υπέγραψαν εμπορική συμφωνία και συμφωνία προστασίας των επενδύσεων στις 30 Ιουνίου 2019. Η εμπορική συμφωνία συνάφθηκε από το Συμβούλιο στις 30 Μαρτίου 2020 και άρχισε να ισχύει την 1η Αυγούστου 2020.

Η συμφωνία παρέχει ευκαιρίες για την αύξηση των εμπορικών συναλλαγών και τη στήριξη της απασχόλησης και της ανάπτυξης και στις δύο πλευρές μέσω του ανοίγματος των αγορών υπηρεσιών και δημόσιων συμβάσεων. Οι εταιρείες της ΕΕ θα έχουν καλύτερη πρόσβαση στις αγορές δημόσιων συμβάσεων του Βιετνάμ σε σύγκριση με τις εταιρείες από οποιαδήποτε άλλη χώρα. Το κεφάλαιο σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις στο πλαίσιο της εμπορικής συμφωνίας περιλαμβάνει διατάξεις για τη σύναψη συμβάσεων οι οποίες βασίζονται στις αρχές της ΣΔΣ για την απαγόρευση των διακρίσεων, τη διαφάνεια και τη δικαιοσύνη στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων.

Όσον αφορά την κάλυψη της πρόσβασης στην αγορά στους τομείς των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, στο παράρτημα «Άλλοι φορείς» της συμφωνίας, το Βιετνάμ παραθέτει 42 φορείς, συμπεριλαμβανομένων φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς των σιδηροδρόμων (επιχείρηση σιδηροδρόμων του Βιετνάμ) και της ηλεκτρικής ενέργειας (επιχείρηση ηλεκτρισμού του Βιετνάμ). Η ΕΕ αναλαμβάνει αμοιβαίες δεσμεύσεις έναντι του Βιετνάμ, ανοίγοντας την πρόσβαση σε δύο από τους τομείς των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας που καλύπτονται δυνάμει της ΣΔΣ: στους τομείς της ηλεκτρικής ενέργειας και των σιδηροδρόμων.

3.5.10. Ηνωμένο Βασίλειο

Στις 24 Δεκεμβρίου 2020 η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ηνωμένο Βασίλειο σύναψαν συμφωνία εμπορίου και συνεργασίας[22] που άρχισε να εφαρμόζεται προσωρινά την 1η Ιανουαρίου 2021.

Η συμφωνία περιέχει ορισμένες από τις πλέον φιλόδοξες διατάξεις περί δημόσιων συμβάσεων που έχει συνάψει ποτέ η Ευρωπαϊκή Ένωση, οι οποίες υπερβαίνουν τις δεσμεύσεις δυνάμει της ΣΔΣ. Προβλέπει κανόνες για τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων κατά τη σύναψη συμβάσεων, για την ηλεκτρονική δημοσίευση προκηρύξεων, για περιβαλλοντικά, κοινωνικά και εργασιακά ζητήματα, καθώς και για εσωτερικές διαδικασίες προσφυγής. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ηνωμένο Βασίλειο επέκτειναν την αμοιβαία κάλυψη της πρόσβασής τους στην αγορά πέραν της ΣΔΣ προσθέτοντας: τους τομείς της διανομής φυσικού αερίου και θερμότητας· ιδιωτικές επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας με ειδικά και αποκλειστικά δικαιώματα· καθώς και σειρά πρόσθετων υπηρεσιών στους τομείς της φιλοξενίας, των τηλεπικοινωνιών, των ακινήτων και της εκπαίδευσης, καθώς και σε άλλους επιχειρηματικούς τομείς.

Η συμφωνία προβλέπει επίσης την απαγόρευση των διακρίσεων για τις εταιρείες της ΕΕ που είναι εγκατεστημένες στο Ηνωμένο Βασίλειο (και αντιστρόφως) όσον αφορά τη σύναψη οποιωνδήποτε συμβάσεων (δηλ. συμπεριλαμβανομένων των συμβάσεων που δεν υπερβαίνουν τα κατώτατα όρια της ΣΔΣ / της συμφωνίας εμπορίου και συνεργασίας και των μη καλυπτόμενων συμβάσεων).

4. ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΥΠΟΓΡΑΦΕΙ ΑΚΟΜΗ

Συνεχίζονται οι διαπραγματεύσεις για εμπορικές συμφωνίες, οι οποίες στοχεύουν όλες στην ενσωμάτωση κεφαλαίων σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις, με τις ακόλουθες χώρες: Αζερμπαϊτζάν, Αυστραλία, Ινδονησία, Κιργιζία, Νέα Ζηλανδία, Ουζμπεκιστάν και Χιλή.

Η ΕΕ και η Mercosur κατέληξαν σε καταρχήν συμφωνία (επί του εμπορικού σκέλους της συμφωνίας σύνδεσης) στις 28 Ιουνίου 2019. Η ΕΕ και το Μεξικό κατέληξαν σε καταρχήν συμφωνία στις 21 Απριλίου 2018, η οποία συμπληρώθηκε από τη συμφωνία για τις δημόσιες συμβάσεις σε επίπεδο κατώτερο του κεντρικού, η οποία συνάφθηκε τον Απρίλιο του 2020.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Επί σειρά ετών, η Ευρωπαϊκή Ένωση στηρίζει το άνοιγμα των αγορών δημόσιων συμβάσεων μέσω της άρσης των σχετικών φραγμών.

Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Ένωση συνεχίζει να στηρίζει την προσχώρηση νέων μελών στη ΣΔΣ, που εξακολουθεί να αποτελεί το πλέον καίριο μέσο για το άνοιγμα των διεθνών αγορών δημόσιων συμβάσεων δυνάμει της ΣΔΣ. Παράλληλα, η Ευρωπαϊκή Ένωση συνεχίζει να διαπραγματεύεται και να εφαρμόζει φιλόδοξες διμερείς και περιφερειακές εμπορικές συμφωνίες. Χάρη στις προσπάθειες αυτές που καταβάλλονται σε πολυμερές και διμερές επίπεδο, οι επιχειρήσεις της Ένωσης θα είναι σε θέση να επωφελούνται από περισσότερες ευκαιρίες, μεταξύ άλλων και στους τομείς των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, σε βάση διαφάνειας, εθνικής μεταχείρισης και απαγόρευσης των διακρίσεων.

[22] Συμφωνία εμπορίου και συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, αφενός, και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, αφετέρου (ΕΕ L 444 της 31.12.2020, σ. 14).